

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVI. Ч. 69. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 25-го березня 1938.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 69. Jersey City, N. J., Friday, March 25, 1938. — VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА

ГЕЙНСВИЛ (Джорджія). — Президент Рузвельт виголосив політичну промову, в якій сказав, що робітники в полудневих стейках є замало платні. Серед тих обставин навіть промисел не може розвинути, бо промисел розвивається там, де є високі заробітні платні, і там, де робітники можуть купувати дані продукти. Президент також говорив, що на шляху до добробуту в Америці стоїть невеличка група людей з феодальним духовим наставленням, які мають силу, але не дбають за решту. Далі президент говорив, що фашизм з феодальним наставленням схилився до фашизму. Він сказав, що він є проти фашизму і проти комунізму.

КАРДИНАЛ ГЕЙС МОЛИТЬСЯ ЗА ФРАНКА.

НЬО ЙОРК. — Ньюйорський кардинал Гейс з нагоди річниця свого кардинальства сказав газетним репортерам, що він молиться за еспанського генерала Франка, щоб він досягнув шкоро перемоги. Коли його запитали, чи він одобрює бомбардування цивільного населення, що його перебомбили недавно французькі літаки, кардинал відповів, що само собою, що ні. Та цю справу треба ще перевірити, говорив він. Далі сказав, чому всі ті американські чинники, які так завізав, протестували проти бомбардування Франка, не протестували, коли червоні розстрілювали десятки тисяч цивільного невинного населення, священників, сестер жалібниць і т. п. Кардинал сказав, що треба справедливо відноситись до одної сторони й до другої. А, на жаль, в Америці є багато впливових кругів, які вцілому ворожо ставляться до ген. Франка, а цілковито виправдують лютість.

ЗНАМЕННІ ПАРАДИ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКА. — Перед виступом Мексика, Карденасом, населення столиці й околиці справило величезну маніфестацію, одобрюючи вчинок уряду, яким пообіцяно чужі нафтові вкпаї в Мексику їхньої власності. В нафтовій вкпаї організовану участь 200,000 людей, а біля 800,000 приїжджали до цього. Внаслідок вивласнення британської й американської маніфестації юрба викрикувала образливі слова на адресу американців.

ГАЛАС У СПРАВІ „ТІ ВІ ЕЙ“.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок усунення президентом Гошингом директори „Тенесі Уселей Оторити“ в конгресі настали гарячі дебати над тою справою. Поважна частина конгресменів домагається конгресової провирної комісії. Але група, яка вцілому підтримує уряд, не допустить.

ЗЛОВИЛИ КІЛЬКАДЕСЯТЬ ОШУКАНЦІВ.

НЬО ЙОРК. — Ньюйорська поліція арештувала 68 ошуканців, які організовано давали їм обманювали ошуканців під протекцією, що давали їм „тайні поради“ про те, котрий кінь на перегонах виграв. В той спосіб за кільканадцять останніх літ та група ошуканців від легковірних людей видурили вісім мільйонів доларів.

ПРИГОТОВЛЮЮТЬСЯ НА ВИПАДОК ВІЙНИ.

ВАШИНГТОН. — Конгресовий фінансовий комітет приготував проект, на основі якого на випадок війни оподатковані різні компанії в той спосіб, щоб вони вони на війні не могли нічого заробити.

ДОРОГІ ПОЗДОРОВЛЕННЯ.

ВАШИНГТОН. — Військові чинники повідомили конгрес, що військові поздоровлення різних офіційних осіб, у часі яких виділяються на честь даної особи з гармат, коштують річно армію \$124,000. А на те вони мають призначених тільки \$28,000.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ.

НЬО ЙОРК. — Представники тютюнового, алкогольного і ресторанного промислу гарячо протестували перед посадином Дю Гвардією проти нового оподаткування тих компаній, які вони виробляють. Вони говорили, що це готово зруйнувати їх промисел.

НЕ ХОЧУТЬ КУПУВАТИ МЕКСИКАНСЬКОЇ НАФТИ.

НЬО ЙОРК. — Мексиканський уряд зробив деяким ньюйорським компаніям пропозицію купувати мексиканську нафту, що походить з тих компаній, які недавно уряд skonфіскував. Але ньюйорські компанії відповіли, що „краденої нафти не хочуть“.

КАМПАНІЯ ЗА КОНТРОЛЮ УРОДИН.

НЬО ЙОРК. — Ліга контролю уродин заповіла, що збирає чверть мільйона доларів на заложення нових клінік, на яких жінки діставали б пораду відносно контролю уродин. Притім представники Ліги, пані Патер, сказала, що внаслідок неупорядкування цього питання багато матерів і немовлят умирають.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ВІДГУК АВСТРИЙСЬКОГО „АНШЛЮСУ“ В АМЕРИЦІ.

Антинацистські пікетували в Дантроїті, Мішгген, дім, у котрім німецький консул має канцелярію. Кінна поліція розігнала демонстрантів, що здержували рух на вулиці.

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ УЧАСТІ В СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЬО ЙОРКУ.

Пригадуємо, що загальні збори представників українських національних товариств, церков, братств, сестричтв, клубів і т. п. відбулися в неділю, 27. березня ц. р., в год. 1:30 попол., в Українській Народній Домі, 217-19 Е. 6 вул. в Нью-Йорку, Н. Я.

ВЕЛИКІ ЗИСКИ СОВЕТСЬКИХ СПЕКУЛЯНТІВ.

Советська преса нарікає, що в останньому часі зросло в Москві число спекулянтів, які скуповують предмети першої потреби, головне одеяги, і висилають їх на село, де продають з великим зиском. Спекулянти уладули собі між іншим склад товарів у „центральному селянському домі“. Кількох спекулянтів арештували.

ВИСЕЛЮЮТЬ.

Учителі Іван Костів працював у селі Лелюхів, пов. Новий Санч, від 1908 р. Здобув собі довіру громадянства і викладав нове покоління у національній свідомості. Перейшовши на еміграцію, не хотів покидати своїх учеників, набув маленьке господарство і займався ним та вів зразково. Найбільшу увагу присвятив пасічництву, що в тих сторонах приносить гарний прибуток. Під його проводом яких 20 господарів завели собі пасіки. Тиха праця довголітнього провідника села не подобалась декому. Поспалілись різні доноси. Що вони були неправдиві, виказали адміністрації і судово-карні розправи — обвинуваченого за кожний раз звільняли від вини і кари. Здавалось йому, що вже позбувся напасти. Але несподівано дістав з воєводства письмо з дня 21. V. 1937 Нр. С. П. Б. XIV/4 75/36, яким заборонили йому постійно мешкати і перебувати у прикордонній смузі. Проти того п. Костів вніс відклик до міністерства внутрішніх справ, яке рішенням з дня 10. XII. 1937 Нр. А. П. 122/35 затвердило розпорядок воєводства, і так у тринадцять свого побуту в селі наш громадянин мусить покинути громаду, яку виховав, мусить покинути власне господарство. Ювілей, яких мало. Цікаве, що ще у 1936 р. тодішній голова „Лелюхівської громади“ „учителя вихмарав з села“. Справжній пророк; знав, що станеться за рік.

МАСОВЕ ВБИВСТВО.

В Мельніці, пов. Біла Підляська, невідомий убивник убив сокирою 70-літню Ф. Коланчинську, 30-літню жінку М. Соботу і 25-літню А. Коланчинську. Поліція арештувала під замітом убивства 35-літнього Йосифа Коланчинського, сина і брата вбитих. До страшного вбивства дійшло на тлі маєткового поділу.

ПРОФЕСІЙНІ ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ В АНГЛІЇ.

Виявилось, що жіночі організації в Англії нараховують 389,400 членів, а чоловічі тільки 365,700 членів. Виходить з того, що англійські жінки розуміють як слід вагу професійної організації.

ПОМЕРЛА 120-ЛІТНЯ ЖІНКА.

В Литві померла якась Паскавінська, літ 120. Вона пережила чотирьох царів і любили про старі часи широко оповідала.

СХОПИЛИ ДИРЕКТОРА БАНКУ.

У Кракові схопили Давида Зайдмана з Стрия, бувшого директора банку й міського лавника. Ще в червні м. р. він утік, залишаючи десятки тисяч доларів.

12 ФАБРИЧНИХ РОБІТНИЦЬ ЗБОЖЕВОЛИЛИ.

В Радомі в фабриці тютюнових виробів збожеволіли 12 робітниць. З вересня упали вони безсильні і без свідомості на землю. Їх перевезли до амбулаторії. Інспектор праці стверджує, що робітниця працювала понад сили.

СТУДЕНТ-ГЕНГСТЕР.

Парижський шофер таксівки Давид Дельфін пережив нещасливий пригід, яка покінчилась щасливо. Як завжди, стояв він із своєю таксівкою на площі Пігалі і ждав на пасажирів. Коло год. 3-тої вночі підійшов до шофера якийсь юнак: — Завезіть мене до Фонтенебльо. Там живуть мої родичі.

Пасажир був такий молодий і викликавав таке довіря до себе, що шофер погодився. Авто підїздило вже до лісу Фонтенебльо, коли шофер побачив у дзеркалі, що його пасажир пересів із заднього сидіння на переднє. Підозріння шофера здійснилися. Молодий пасажир вийняв револьвер і зажадав припинити авто.

Та Дельфін не стратив приємності. Замість того, щоб затримати авто, він збільшив його швидкість і швидко пігнув через ліс. Імовірно пасажир боявся стріляти в повному бігу машини, бо знав, що в такому випадку і йому теж грозить неминуча смерть.

Дельфін відвіз незнайомого поновим розгоном просто під поліцейну станицю у Фонтенебльо і там молодого чоловіка арештували. — Я називаюся Жан Еміль Гіоне, студію на правничому відділі в Монтпеліє і живу у родичів. Хотів тому забрав 5,500 франків, які батько залишив випадково на столі, щоб побачити Париж, і забавитися в ньому. В Парижі зголосився я під фальшивим назвищем. Гроші дуже скоро розійшлися. За останки, що мені з цілої суми залишилися, купив я револьвер і рішив стати генгстером.

Оповідання студента виявилось правдивим. Він справді був сином розбоїв і змови родичів. Молодого кандидата на генгстера арештували й передали судові.

ПОВІНЬ ПРОЦЕСІВ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О.У.Н.

ЛЬВІВ. — В усіх більших містах Галичини доноситься про нові політичні процеси, звернені в першу чергу проти української молоді, яку польська прокураторія обвинувачує за державну зраду і приналежність до Організації Українських Націоналістів. „Діло“ (ч. 53) доносить з Стрия про один такий політичний процес, а zarazом зазначає, що перед одним тільки стрийським судом відбувається тепер 7 карних розправ за приналежність до О.У.Н.

ПОЛЬСЬКІ СТУДЕНТИ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ.

ЛЬВІВ. — „Нове Село“ (ч. 10) доносить, що 25. лютого б. р. бойвка польських студентів напала в університеті на українських студентів під час викладів про українську мову. Викладач розігнано й притис до студента Максима Телішевського. А 26. лютого напали два польські студенти в бандитський спосіб ззаду на двох українців. Один з напасників мав боксер. Але й те йому не помогло. Обидва „герої“ дістали добру відправу, а втікаючи, погубили свої шапки.

КАРАЮТЬ ЗА ПЕЧАТКУ З ТРИЗУБОМ.

ДОЛИНА. — Польське старство пократо Теодора Барта. За розтісок гарно в квоті 50 зл., із заміною вразі нестягальності на кару арешту 14 днів, за посідання печатки з тризубом.

ДАЛІ РОЗВ'ЯЗУЮТЬ „СОКОЛИ“.

ЗОЛОЧІВ. — У селі Переволочна польська влада розвивалась пожежне товариство „Сокол“, яке гарно розвивалось і мало понад 150 членів.

ПЕРЕТЯГАННЮ НА КАТОЛИЦИЗМ НЕМА КІНЦЯ.

ЛЬВІВ. — „Нове Село“ (ч. 10) подає з Волині, що в селі Майкова, громада Гишо, повіт Рівне, перейшли 13 православних на римо-католицьку віру. До хатах ходили „місіонарі“ й переконували селян, що вони мають польської назвища й тому мусять перейти на римо-католицизм. І деякі селяни дали себе застрашити та покинули свою віру.

РАДИТЬ ЗАБУТИ МИНУЛЕ.

ВАРШАВА. — Польський міністер закордонних справ, Бек, говорив у польському сенаті про навязання дипломатичних зносин Польщі з Литвою. Казав, що треба забути ті неприємності, які були між литовцями і поляками, то тоді, казав Бек, не надармо була пролита кров того польського воїна, що його вбито на польсько-литовській границі.

ПАПА ПРИЙМАЄ.

ВАТИКАН МІСТО. — Папа Пій віднісся до ген. Франка з проханням занехати бомбардування отвертих міст та зробити все можливе, щоб громадянська війна в Іспанії була людяніша. Перший раз інтерв'ював Папа у тій самій справі в лютий.

НІМЕЦЬКА ФЛОТА НА ДУНАЮ.

БЕРЛІН. — Гітлер видав адміралові німецької флотії приказ створити німецьку флоту на ріці Дунаю, яка тепер стала найдовшою німецькою рікою. При тій нагоді німецькі часописи пригадують ту велику прислугу, яку віддала австрійська флотія на Дунаю центральним державам під час світової війни.

НАКАЗУЮТЬ ЖИДАМ ЧИСТИТИ ВУЛИЦІ.

ВІДЕНЬ. — Старий Відень не бачив такого, щоб жиди чистили вулиці міста. Та тепер саме так діється. Націсти затягають до цієї роботи саме жидів. Зокрема кажуть їм зішкробувати написи, які були агітацією за бувшого канцлера Шушніга і за незалежність Австрії.

ПОКИДАЮТЬ ДАНЦІГ.

ДАНЦІГ. — Коло 3,000 жидів покинули тепер місто. Боятся, що з Данцігом готово статися те саме, що з Австрією. Крім того жиди тяжко жити, бо націсти повели широко закрити бойсову акцію, звернену проти жидівських бізнесменів.

ПЕРШИЙ ЛИТОВСЬКИЙ ПОСОЛ ДО ПОЛЬЩІ.

КОВНО. — Першим послом Литви до Польщі буде полковник Казіс Скіра, що був досі литовським делегатом до Ліги Націй.

НАПОМІНАЄ ЖУРНАЛІСТІВ.

ВІДЕНЬ. — Напоминає з Праги, що д-р Каміль Крофта, чехословацький міністер закордонних справ, заявив закордонним кореспондентам, а в першу чергу тим, що перенеслися з Німеччини й Австрії до Чехословаччини, щоб не подавали фальшивих відомостей не тільки про Чехословаччину, але й про краї, що з нею сусідують. Кажуть, що цю вимогу подиктовано в Берліні.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОБИВАЮТЬ ДЕМОКРАТІЮ

Є в нас групка людей, що завзялася добивати в нашій народі ті природні симпатії до демократії, які в нього є і завжди були. Бо коли брати під увагу українське життя, особливо з того часу, коли ми будували українську державу останнього періоду, то чейже годі закидати українцям нахил до якоїсь диктатури, чи симпатії до такого ладу, який не був би народоправним. Навпаки, коли є яка критика, то та, що в нас було забагато народовластя. Тому добачувати промахи нашого народовластя ще не значить зрікатися демократичних засад, вирікатися демократії. Це тільки змагання пристосувати демократію до теперішніх, реальних обставин. Це змагання глядіти на демократію як засіб оборони Рідного Краю, як допомогу в боротьбі за здійснення наших державницьких ідеалів. Це є залишення баламучення нашого народу в тім напрямі, що нам можна числити в нашій боротьбі на якусь „інтернаціональну“ допомогу чи якусь „інтернаціональну“ демократичну солідарність. А навіть на якусь „гуманність“ чи якісь „демократичні“ краї. Бо знаємо, що й демократичні краї заважали своїми рішеннями і своєю поведінкою на трагічній теперішній долі нашого народу. Що більше. І тепер не видно, щоб ті демократії брали український поневолений нарід у правдиву оборону. Навпаки, нам треба ще й з ними боротись, як от наприклад у Чехословаччині, де треба зводити зтяжну боротьбу навіть за таке, як здобуття примітивних прав для української мови на Закарпатті.

Але чи з того, що український нарід стає тепер на реалістичніший шлях і ставиться таксамо критично до демократії як і до інших того роду суспільних наук, уже виходить, що він став на шлях фашизму чи нацизму, що став ворогом демократії? Чи Велика Британія вже перестала бути демократичною, коли тепер так рішучо й виразно заявила, що не визнає „демократичного фронту“ і не дасть допомоги демократичній Чехословаччині, коли на неї наступатиме нацистична Німеччина? Адже з того, що Англія дораджує Чехословаччині піти Гітлерові на уступки і погодитися з німцями у своїй державі, цілком не виходить, що вона є прихильна Гітлерові й нацизмові. Вона тільки бере всі ті справи з реального боку. З такого, який є корисний для Великої Британії. Певно, що таке становище можна критикувати. Але факт є фактом, що воно є прийняте більшістю в англійському парламенті, себто в колісці демократії.

Та в нас є такі „поступові“ голови, які з різних причин хочуть топити наш нарід у того роду безголовій демократії, яка нам запропастила вже раз українську державу, а й тепер ще далі спиняє розгонову силу українського народу. Вони вважають кожне слово критики демократії, отої нашої, безглуздою демократією, за нищення демократії. І очевидно, що тим добивають демократію там, де її інші рятують.

МАТЕРІАЛИ НА ПЕДАГОГІЧНУ ВИСТАВУ У ЛЬВОВІ

Товариство Рідна Школа у Львові приготується до улагодження Педагогічної (виховної) Вистави у Львові. Відкриття вистави малоб наступити в другій половині травня ц. р., коли ніщо особливіше не стане тому на перешкоді. Ця вистава має показати розвиток виховної (педагогічної) науки і практики. У зв'язку з тим треба показати, серед яких обставин пробиває собі шлях педагогічна думка, які особи й чинники її розвитку помагають, чи цей розвиток спиняють.

В новіших часах (особливо по світовій війні) висунулося — своєю діяльністю, планами і їхнім засягом — на перше місце Товариство Рідна Школа за своїми Кружками Р. Ш., дошкіллям, школами, бурсами і т. п. Ці коштовні заведення могло Товариство удержувати у високій мірі завдяки визначній жертвенності українців з Америки й Канади. Деяких з тих заіменувала Рідна Школа згідно з постановою свого статуту членами-добродіями за їх особливу допомогу товариству. Це ті, що дали для Р. Ш. разом щонайменше 50 доларів. Таких членів-добродіїв Рідної Школи є з 3 Злучених Держав 73, з Канади 4. Зріст числа членів-добродіїв буде представлений на Педагогічній Виставі образowo з поданням їхніх імен. Але попри це було б дуже побажано, щоб можна було зложити на виставу окреме „таблицю“ з фотографічних знімків членів-добродіїв.

На це є одна рада: кожний член-добродій Р. Ш. чи то з Злучених Держав, чи Канади, нехай подбає про свою добру фотографію й надішле її до Рідної Школи (Львів, Сикстуська 46) так, щоб вона була у Львові вже найдалше до 10. травня 1938. Для окремих осіб, що є членами-добродіями науки і практики, у зв'язку з тим треба показати, серед яких обставин пробиває собі шлях педагогічна думка, які особи й чинники її розвитку помагають, чи цей розвиток спиняють. Фотографії можуть зображувати уряд товариства (всесодно, котрий), або й збір його членів. Якщо до фотографії були додані, або такі на її довшньому березі були написані читким письмом імена й назви осіб, було б ще краще. Подумайте, з якою приємністю будуть глядачі вистави відшукувати лиця знайомих земляків і т. п. Автім і для грядучих поколінь треба залишити на вічну пам'ять образ тих українських громадян, що з далекого світу дбали про українське виховання тих поколінь. А Педагогічна Вистава має служити завязком Педагогічного Музею.

Тому нічого не відкладати, небагато роздумувати; має член-добродій свою відповідну фотографію, нехай її вишле зараз; якщо не має, нехай зараз про неї постареться і вишле. Ждемо з надією на мийлий показ.

Лев Ясінчук.

МАДЯРСЬКА ЗАГРОЗА ЗАКАРПАТТЮ

Власне місяць минає, як я вислав допис про „Торг за Закарпатську Україну“.

Той торг відбувався у Варшаві і в Невські, а сам мадярський регент Горті приїхав з Будапешту, щоб добити торгу. Торгу, очевидно, добили, бо чейже чужим не трудно торгувати і чужого дуже легко зрікатися. А йшло про гарний і дорогий край з 750 тисячами людности, то є стільки, скільки мала самостій-

на грецька держава, збудована за порозумінням „великих держав“ у 1830 році.

Але на „варшавський тарг“ ще не скінчилося. Треба було позискати для справи розпоряджування чужим добром іще якусь впливову силу в Європі, і тому не сам представник Мадярщини, але і його польський контрагент, міністер Бек, подався разом з жінкою до Риму.

Мусоліні запросив Бека до

свого літака і возив його цілу годину понад Римом та понад „понтійськими болотами“, а радше над тими просторами, де перше ті славні болота були. І давні римські імператори і — в середніх віках — папи римські пробували ті болота висушити, але їм не повелось. Болота далі були осідком малярії й інших недуг. Дюперва Мусоліні зробив їм кінець і не лише висувив їх, але ще й побудував на них три нові міста. Було й справді чим похвалитись перед міністром Бекком, котрому з Гдіни, основаної над морем коштом кількох мільярдів, починають мешканці громадно виселюватись.

В справі тої поїздки до Риму подає один віденський часопис таке:

„Тут поширений погляд, що поїздка мін. Бека до Риму в'яжеться з пляном ревізії границь Чехословаччини. Більшості держав (Німеччини й Італії. — К. О.) буцімто вже вирішив, що Закарпаття має припасти Мадярщині, щоб тим способом створити спільну границю між Польщею і Мадярщиною та відтягти Чехословаччину від Румунії і Словенії. Доля Закарпаття була головною темою римських розмов не лише з Польщею, але й з Англією. У Відні твердять, що Англія дала свою згоду на таку зміну границь, яка має відбутись „мирним“ (?) шляхом, себто при неутраляній поставі Англії. Чехословаччина, зашарована Німеччиною, не буде ставити опору, а Словенія не будувати у тому випадку ризикувати війною“.

Очевидно, що Бек не тому їздив до Риму, щоб подивитись на осушені понтійські болота. Тут ішло про обезпечення полудневих польських границь, щоб йдуть верхами Карпат, від можливої колії навіть військової інтервенції закарпатських українців у край своїх рідних братів на півночі Карпат. Ось тому такий „уговор“ як А. Бохенський рад би чимсьорше побачити той край у мадярських лабетах.

Це певне, що на перший плян римських розмов був поставлено справу наддунайських країв, а то Угорщини та Чехословаччини, бо Югославія цілком не цікавиться. Італія стоїть у союзі з Німеччиною, а Польща з тою останньою також близько зв'язана, хоч у явну протикомуністичний блок не вступила. Урядова

„Газета польська“ з натиском підносить, що Польща хоче жити в згоді з сусідами. Та щодо Чехословаччини, то тут заходить виняток. Річ зрозуміла, бо чейже її частину, Закарпатську Україну, вона хоче в „мирний“ дорозі відступити мадярам.

Та як би це й не було, є одне певне:

Закарпатський Українці грізять велика і серйозна небезпека. Ти наглі візити дипломатів і те раптове зацікавлення поляків наддунайським (!) басейном нічого доброго Закарпаттю не ворожать.

Це певне, що мадярів попруть москвофіли і жиди. Зате найсильніший відпир знайдуть мадяри у наших свідоміх селянстві Закарпаття, котре ненавидить усе, що тільки заносить мадярським духом, і тому ненавидить і мадяронів, що прибрали москвофільську маску.

Тепер небезпека велика, бо очевидно йде до ліквідації Советів, щоб викличе загальну воєнну заверуху. Звідси й ті поїздки дипломатів з одної столиці до другої; звідси тепер і така велика „присянь між обома „братанками“: Польщею і Мадярщиною“.

Це такий час, що добре було б Чехословаччині подумати тепер над цілковитою зміною її відношення до Закарпаття, над заспокоєнням справедливих домагань українців. На мою думку, треба тепер також узятись за те, щоб ми створили як на Закарпатті так і в Америці та Канаді український Січовий Легіон для оборони Закарпаття. Думаю, що до такої оборони „Рідної Землі“ станулиб також і закарпатські „русини“ в Америці. Принаймні та частина, що ненавиділа мадярське ярмо, що його добре пам'ятає, а з ним пам'ятає і ту велику шкоду, яку нанесло це мадярське ярмо українському народові на Закарпатті. Піддаю цю думку, бо саме тепер є та пора, коли над такими річами треба застановитись. І завчасу готовитись до надходячих подій.

Клим Обух.

Обітниця.

У Фіранківських знову прийшло до суперечки.

— Я розводжуся з тобою! — кричить жінка.

— А дай мені спокій з твоїми вічними обітницями! — каже на те чоловік.

КРАІНА ВДОВОЛЕНИХ ЛЮДЕЙ

Фінляндський поет Рунеберг назвав свою батьківщину вбогою, що й убогою назавсиди останеться. Країна озер і лісів зливається в нашій уяві з убогою рибальською хатинкою і з працюючим у ній чолом на твердій землі хліборобом. Вбога країна рибалок і хліборобів, що мусять користуватись землею — так Фінляндію представляли поети.

Вона колись так було — та вже минулося безслідно.

Сьогоднішня Фінляндія це країна добробуту, високої цивілізації, новочасних міст, знаменитих гостинців і доріг, що перетинають ліси, якими мчаться авта.

Фінляндський селянин, робітник, чи інтелігент живе краще, як пересічний громадянин інших держав середньої Європи. Добробут видно на кожній кроці, чи то в усе переповнених гостинницях, чи в театрах, чи вкінці на концертах, де тяжко здобути місце. Про добробут кажуть теж численні приватні авта, чисті робітничі ділянки, зовсім нема просяків. Говорять, про добробут вдоволені і спокійний вигляд громадян; людей ситих, охайних, зодягнених дітей, провісильних містечок, на селі вишене білля все ціле й біле. Дуже рідко тріляються крадіжки. У Фінляндії легше за працю ніж за робітника. Словом, Фінляндія це країна — щасливих людей. Село змоторизувалося. Цивілізація досягнула найвищого ступіння. Нема неписьмених навіть у далекій Ляпонії. Кожна громада має школу, лікаря, повитуху, піклуванку.

Країна вдоволеніх із себе та з життя людей, Фінляндія переживала також велику економічну скруту, що в 1931. році була найбільша. Від 1932. року постійно відносини стають кращими. Повстали нові фабрики: целюлозні, тартаки наперу, дикт і фортніри. Та найкраще розвинувся будівельний, споживний, волоконний і шкіряний промисл.

Завдяки добробутові населення збільшився імпорт, а експорт також усе збільшується. Найбільше сирого дерева вивозять до Англії, Бельгії, Німеччини. Такої великої фабрики целюлози як у Какапеа нема в усій Європі; більші є лише в Америці. Фінляндія, країна півночі, вивозить теж багато черниці (афін).

М. Р.

ТАКИ НАЙЛІПШИЙ

(Оповідання)

(5)

— Мовчи! — крикнула мати. — На милість Бога, мовчи! — Боже! — крикнула Дорка, рукою усунула маму на бік і відчинила на двір дверми вибігла на подвір'я. Коло керничі кинулася на землю, пригнула голову до холодного каменяного обмуровання і судорожно захлипала. Те, що сталося з Яремою, було для неї страшним ударом, таким, що вона забула про все інше.

Коли дівчина виплакалася, прийшов їй на гадку той, що тепер сидів за пострілення панка. Коли вона ще була малою дитиною, ще заки її мама віддалася за Туранюка, вона гралася з малою донькою Угравів і з їх малим синком Максимом. Її мама була бідніша від Угравів і вони помагали їй. Тепер Дорка пригадала собі, що раз на Різдов Угравеа дада їй цілком нову світлу суконку, Угравш додав скринючку цукорків. Пізніше, коли Дорка вже думала іти до міста на службу, Угравеа вчила її варити так, як варять в місті середно заможні люди. Це помогло Дорці дістати

ліпше платну службу, бо вона вже не була сільським „штурпаком“, а кухаркою. Тепер всі Уграві в крайній розпучі, бо Максимові закидають, що він стріляв до чоловіка, котрий йому не зробив нічого лихого і тяжко зранив його. Дорка встала і сказала до себе голосно:

— Це неправда! Рішучо неправда!

Підступаючи до вікна хати, думала:

— Ярема знов ходив по лісі з рушницею. На його лиці тривога.

Дорка приступила до вікна. При світлі вогню в печі бачила цілу кімнату. Ярема сидів при столі, з головою, спертою на обох руках. Миска з картоплями, яку мати присунула до нього, стояла не рушена. Коло печі стояла мама з Ганкою. Ганка щось шепотом говорила до мамі. Мама, лиш руки розкладала, здвигала плечима. Ганка приступила до Яреми, станула за ним, поклала руки на його плечі і сказала:

— Май розум. Чей же ти знаєш...

— Знаю, знаю! — крикнув. — Добре знаю, що зробити.

Вікну було поєдинче, вітру не було і ліс не шумів, Дорка могла чути і чула кожне слово.

— Коли знаєш, — відповіла йому Ганка — то знаєш також, що ти мій, і що Дорка мусить відійти на бік.

На це Ярема не відповів ні словом, та на Ганку глянув так люто, що вона погадала собі:

— Як би він мене любив, то не подививсь би на мене таким оком.

— Я вже йду, — сказала до нього, цілуючи його в голову. — Завтра рано прийди до мене. Старий Угравш може буде мати які вістки про сина і про постріленого.

— Коли Ганка відходила, Дорка відсунулася від вікна і влізла в кут між хатою й стайнею. Ярема не виїшов з Ганкою. Сказав до мачухи:

— Я втомлений, як собака! Піду спати.

Поліз драбиною на стрих, де в куті на сні було його левище. Туринюкова виїшла на поріг хати і стала кликати Дорку. Дорка не рушилась, ані не відповіла. Стара пішла спати, думаючи:

— Дорка сама прийде. Вонаж має тут свою постіль і золоту брошку.

Дорка далі сиділа в куті, думаючи: — Може він піде з рушницею в ліс? А може до мене вийде? Так, або як... він прийде.

Не помилилася. Прийшов. Обережно відчинив двері хати. Місяць зійшов над лісом. Хвилю Ярема стояв у ясній світлі і глядів на ліс. Дорка зараз побачила, що був без рушничі. Отже виїшов до неї.

— Яремо! — закликала півголосом.

Він звернувся в її сторону і приступив до неї, кажучи:

— Добре, що ти тут, Дорко. Я мушу з тобою побалакати.

— А я з тобою, Яремо. Він здвигнув плечима.

— Тут багато слів не треба. Ми мусимо розійтись, Дорко.

— Щоби ти міг оженитись з Ганкою? — спитала гостро.

— І це причина. Я справді мушу з нею оженитись. З нею...

— А то чому з нею?

— Бо, бо...

Хотів відповісти гостро, виступити собі всякі доплати, та голос застрів йому в горлі. Дорка якось так несамовито гляділа йому в лице своїми великими чорними очима. Він мусів пригадати собі, як то

вони обое, ще дітьми, держалися за руки, бігли вулицею через село. Пригадав собі, як то вони, пірнувши у ліщину, цілувалися. Сидячи тепер тут коло неї, йому стало ніяково. Став до неї призирається. Бачив, що вона стала повніша, краща. Саме така дівчина, до якої тягло притягується; не така, як худя і каніста Ганка. Він був сам на себе лютий, що між ними попсувалося. Був лютий, що це вже годі було направити. Він спитав: — Чомуж ти відійшла відіти на цілі три роки? Тамта все топтала мені по пятах. Яж молодий і гарячка. Вона розбила мене своїми оповіданнями про тебе і про молодого Угравша.

— Не соромно тобі, Яремо? — Вонаж мені казала так.

— Глянь на мене! Скажи! Чи ще віриш, що він був моїм коханком?

Він дивився вбік і не відповідав.

— Чи ти ще віриш, коли тобі скажу: як собі щастя бажав, все те брехня. Я мала і маю тільки одного милого. Лиш тебе одного!

Ярема схопив голову в руки і зігнув так глибоко і болючо, як зранений звір. Сів на колоду, що лежала коло стайні. Обіймаючи руками голову, простогнав:

— Мій Боже, мій Боже! Що з того вийде?

Дорка приступила до нього і промовила шепотом:

— Яремо! Тепер скажи правду. То ти стріляв до того панка? Я була на стриху. Рушницю ти витягав. Також мама каже...

— Мама нічого не знає, — перебив. — Рушниця, то старе, вже ні до чого непригоже залізо. Лікарі зараз пізнали би, що куля виїшла з якоїсь іншої рушничі.

— Ти кажи своє, я знаю своє. Я знаю, хто винуватник. Мені так, наче би мій святий шепнув до мого вуха. То ти стріляв до панка. Ганка знає про це і тому ти думаєш, що мусиш з нею оженитись, щоб тебе не зрадила.

— Мати Божа! — Ярема перестався неспівомо і вступив очі в Дорку, наче би вона була якоюсь марою, що раптом станула перед ним.

Дорка стояла перед Яремою, потрясена гнівом і коханням. Тепер вона не думала про те, що зробити, або що сказати. Вона знала, що мусить зробити одно і сказати одно. Вона промовила:

— Що днини в тих трьох роках я згадувала тебе. При кожній гроші, який я несла до щадниці, ти нагадувався мені. Колиж ти согрішив, то я буду

до святих молитись за тебе. І в суді буду просити і Угравшів. Все зроблю, тільки Ганчі не дам тебе.

— Коли Максима не було вдома, вона дала мені його рушницю — вистогнав Ярема. — З тою рушницею я пішов у ліс і застріляв сернюка. Моєї рушничі я не брав, бо ця стара рура вже ні до чого. Для мого діда вона може була добра. Може й ліпших тоді цілком не було... Я маю право полювати, бож я внук лісничого, що тут увесь свій вік полював. І тато полював тут. Не я винен, що я того панича постріляв. Він перший стріляв до мене. Мені кров ударила до голови. Мені в горді майнула гадка: „він, або я!“ Та я його не вбив. І я не хотів убити його. Не я винен, що Угравші тепер в розпучі. Чи то я винен, що в суді такі дурні, Дорко? Ти зараз вгадала, як це сталося. Ти вгадала, бо ти розумна.

Коли вона нахилилася до нього, щоб краще чути, він обіймав її і пригорнув до себе.

(Кінець буде).

У лікаря-зубаря.

— Найліпше буде, як заложу вам корону. — Не хочу! Я республіканець із переконань.

ЗВІТ ФОНДУ бл. п. С. ЯДЛОВСЬКОГО.

Звіт за шість місяців (липень—грудень) 1937.

З 31-го червня 1937 р. цей фонд вносив	\$2,494.50
Прихід з процентів	24.94
З 31-го грудня 1937 р. цей фонд вносив	\$2,519.44
Зіставлення за 1937 рік.	
З 31-го грудня 1936 року цей фонд вносив	\$2,469.77
Прихід з процентів за 1937 р.	49.63
З 31-го грудня 1937 р. остається готівка	\$2,519.44

Згідно з банковими книжечками і банковими вказівками готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банк, зазначений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів забезпечення, знаходиться в отсих банках:

Ім'я банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	\$ 6,503.26	\$ 6,503.26
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	14,717.18	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	14,275.78	28,992.96
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	1,084.15	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		17,893.33	18,974.48
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.	16,955	Sav. Dept.	Mort. Fd.	813.97	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	15,817.86	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		7,014.31	23,646.14
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	802.59	802.59
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.	8,209	Sav. Dept.	Reserve Fd.	4,767.03	
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	10,509.82	15,276.85
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	11,570.52	11,570.52
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	16,722.27	16,722.27
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	946.90	946.90
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	5,899	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,814.13	6,814.13
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	2,480.67	2,480.67
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,743	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,999.40	1,999.40
* N. J. National Bank & Trust Co.	Newark, N. J.	19,297	Sav. Dept.	Adm. Fd.	908.59	908.59
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	54,763	Sav. Dept.	Conven. Fd.	3,067.96	3,067.96
Integrity Trust Co.	Philadelphia, Pa.	32,502	Sav. Dept.	Mort. Fd.	987.89	987.89
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	29,382.54	29,382.54
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	35,364.04	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Indegent Fd.	8,809.59	44,173.63
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	6,704.34	6,704.34
Total					\$219,955.12	\$219,955.12

Готівка Молодечого Департаменту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Ім'я банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	\$ 6,630.97	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	930.18	\$ 7,561.15
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	26,876.45	26,876.45
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	2,523.34	2,523.34
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,921.13	
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	3,755.03	
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		772.81	8,448.97
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	2,082.89	2,082.89
Total					\$47,492.80	\$47,492.80

Готівка Сиротинця-Захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Ім'я банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.	20,360	Sav. Dept.	\$2,102.77	\$ 2,102.77
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140,488	Sav. Dept.	6,387.07	6,387.07
Total				\$8,489.84	\$8,489.84

Фонд ім. С. Ядловського улькований:

Ім'я банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	\$2,519.44	\$2,519.44

ЗВІТ АДМІНІСТРАЦІЇ "СВОБОДИ"

від 1-го січня, 1937 до 31-го січня, 1938 р.)

Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Січень (1938)
\$ 5,599.06	5,628.32	6,464.17	6,125.72	5,625.92	10,763.24	5,158.25	5,061.20	4,988.55	5,234.92	6,843.09	2,296.79	131.26
\$6,179.05	5,354.40	5,367.66	7,554.63	5,299.31	7,991.47	4,497.63	4,747.46	5,896.61	4,997.55	4,760.14	8,131.17	74.38
Разом												\$70,851.46

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Прихід від 1-го січня 1937 до 31-го січня 1938 р.	\$69,920.49
Готівка в банку дня 31-го грудня 1936	20,511.02
Разом	\$90,431.51
Розхід від 1-го січня 1937 до 31-го січня 1938 р.	70,851.46
Остається готівкою по кінець січня 1938 року	\$19,580.05

*) Повний звіт обнімає приходи і розходи адміністрації "Свободи" за 11 місяців, а саме: до 30-го листопада 1937 р., бо до того часу У. Н. Союз видавав "Свободу". Та маючи на увазі, що в грудні 1937 р. і в січні 1938 р. були ще деякі залеглі приходи і розходи, що належали до "Свободи", видаваної У. Н. Союзом, то головна контрольна комісія вважає за вигідне виключити їх до цього поданого звіту.

ЗВІТ ЗАХИСТУ СИРОТИНЦЯ У. Н. СОЮЗУ

Звіт за шість місяців (липень—грудень) 1937.

Від 30 червня 1937 цей фонд вносив	\$33,570.78
Прихід з процентів з банків	75.31
Прихід з процентів від бондів	468.75
З 31 грудня 1937 р. цей фонд вносить	\$34,114.84
Зіставлення за 1937 рік.	
З 31 грудня 1936 р. цей фонд вносив	\$33,030.19
Прихід з процентів з банків	147.15
Прихід з процентів від бондів	937.50
З 31 грудня 1937 р. остається в тім фонді	\$34,114.84
Готівка в банках	\$18,489.84
Інвестовано в бондах	25,625.00
Разом	\$34,114.84

Залеглі відсотки й несплачені посмертні заповіді.

Залеглі відсотки на моргеджах, що мали бути заплачені в 1937 році, вносили \$5,225.52.

Відсотки на моргеджах з кінцем 31-го грудня 1937 року, котрих речення плачення припадає в першій кварталі або півріччі 1938 року, були на суму \$11,772.89.

Залеглі відсотки, належні від позичок на членських граматах, вносили з кінцем 31-го грудня 1937 року \$44,873.27.

Відсотки на бондах з кінцем 31-го грудня 1937 р., котрих речення плачення припадає на перший піврічч 1938 року, вносили \$15,915.43.

Відсотки на банкових депозитах з кінцем 31-го грудня 1937 року, котрих речення плачення припадає на перший квартал 1938 року, були на суму \$507.38.

Чинні з реальностей У. Н. Союзу з кінцем 31-го грудня 1937 року, платний у першій половині січня 1938 року, був на суму \$1,654.00.

Отже загальна сума вносилася разом \$79,948.49.

Якби ці гроші були прийшли до каси У. Н. Союзу в грудні 1937 року, то загальне майно Союзу було б настільки більше. Тут треба розуміти, що ці гроші не є утрачені, бо декотрі згадані тут суми були вже заплачені в січні цього року.

З кінцем грудня 1937 року У. Н. Союз мав ось такі несплачені посмертні заповіді:

Михайло Береза	\$ 800.00
Григорій Лешко	300.00
Теодор Сліпенчук	358.30
Марія Стрижицька	386.50
Анастасія Грузовська	1,000.00
Марія Масинич	500.00
Петро Матвійчук	1,000.00
Іван Рапко	1,000.00
Росиф Сисак	1,000.00

Щодо двох перших посмертних заповідей, то їх не виплачено з причини легальних перешкод. Усі інші заповіді не були знову виплачені тому, бо докази смерті не були ще прислані з кінцем року.

Головна контрольна комісія У. Н. Союзу по переведенні контролю майна й діловодства У. Н. Союзу в липні 1937 року подала езекутивні У. Н. Союзу отсі завваги й дерективи щодо деяких справ:

1. Свобода має містити більше союзового матеріалу в цілі поведення кращої кампанії за приєднання нових членів.
2. На кожнім "варанті" розходів має бути виписане число чека й назва банку.
3. Гол. предсідник У. Н. Союзу повинен написати суспендованім членом бодай одного листа, з запитом, чому вони суспендовані, і з наміром, наклонити їх до повернення у ряди У. Н. Союзу.
4. Кореспонденційна книга езекутиви У. Н. Союзу повинна бути замкнена щомісяця, та повинна вказувати число зужитих почтових значків і число тихже, що лишаються на наступний місяць.
5. Гол. предсідник У. Н. Союзу повинен мати місячний вказ листування з поодинокими відділами, разом з копіями тих листів.
6. Коли банківський чек не вернувся по виміні на час, то, для інформації контрольної комісії, на виплаченім "варанті" має бути додучена дописка, чому бракує чека.
7. Гол. предсідник повинен подбати, щоб опал, потрібний до огрівання домів, контрольованих і винаймлюваних Союзом, був купований по гуртових цінах.
8. Всі умови чи фізичні робітники У. Н. Союзу мусять бути членами У. Н. Союзу.
9. Всякі закупки, крім інвестицій, на більшу суму мають бути вперше апробовані контрольною комісією.
10. Упорядкувати книгарню У. Н. Союзу й оголошувати продаж книжок.
11. Постаратися про асекурацію "Борглар і Голдап" на бонди й цінні папери, які є здепоновані в "сейфті бакс" у банках.
12. Запровадити книгу інвентаря в домі У. Н. Союзу.
13. Перед кожною контролею У. Н. Союзу домагаємося банкових посвідок, які стверджувалиб "балинс" банкових депозитів у книжках.
14. Старатися про амортизацію моргеджів.

Контрольна комісія на своїм другім засіданні, в березні 1938 року, стверджує, що всі ті дерективи й завваги головний езекутивний комітет У. Н. Союзу перевів у життя і виконав до точки.

Заввага: Отсим стверджуємо, що головна контрольна комісія має повний список інвентаря У. Н. Союзу включно з книгарнею і друкарнею, якого не проголошуємо і його вартості не подаємо.

Головна контрольна комісія також брала під розвагу такі справи, які були вислані на її руки, а саме:

1. Справа п. Пашука з Філадельфії. Цю справу контрольна комісія розслідила, а про вислід повідомила п. Пашука.
2. Просьбу п. Якова Квачана з Шікаго передано гол. езекутивному комітетові до полагодження.
3. Маючи на увазі, що згідно з параграфом 40 статуту У. Н. Союзу, контрольна комісія не має права полагоджувати ніяких скарг, скаргу відділу 294 з Ровей, Н. Дж., і зажалення, вислане відділом 146 з Дітройту проти д-ра Кібзея, контрольна комісія передала гол. річному засіданню до вирішення.

Звіт з контролі діловодства головного предсідника.

Контрольна комісія стверджує, що головний предсідник працював упродовж 11 місяців, а саме, до 30-го листопада 1937 року, не тільки як предсідник, але також як завідувач "Свободи". Та від 1-го грудня 1937 р., відколи "Свободу" почала видавати "Українська Пресова й Книжкова Спілка", головний предсідник виконує тепер обовязки тільки предсідника. Контрольна комісія знайшла його діловодство в повнім порядку.

ЗА ГОЛОВНУ КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ У. Н. СОЮЗУ:

Д. Капітула, предсідник
Д-р А. Т. Кібзей, заст. предсідника
О. Е. Малицький, секретар
С. Куропас, Р. Срук, члени

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
261 Madison St., Wilkes-Barre, Pa.

ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ МАЛЕВИЧ,
344 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa.

ГОЛОВНИЙ РЕКОРД. СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛІЧИН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ ФІНАНС. СЕКРЕТАР І КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ДМИТРО КАПІТУЛА,
33 S. Hancock St., McAdoo, Pa.

Д-р АМБРОСІЙ Т. КІБЗЕЙ,
11903 Jos. Campau Ave., Detroit, Mich.

ОМАР Е. МАЛИЦЬКИЙ,
8214 Snow Road, Cleveland, Ohio

СТЕПАН КУРОПАСЬ,
3344 W. Division St., Chicago, Ill.

РОМАН СМУК,
1515 Esters Ave., Chicago, Ill.

ГОЛОВНІ РАДИ:

ТАРАС ШПІКУЛА,
2635 W. Walton St., Chicago, Ill.

ІВАН ЛІСАК,
163 Myrtle Avenue, Irvington, N. J.

МИКОЛА ДАВІСКИБА,
41 Rosewood St., Mattapan, Mass.

АНТІН ШУМЕЙКО,
1972 Ostwood Ter., Union, N. J.

ІЛІЯ ГІЗАР,
532 E. 18th Street, New York City.

СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.

ОНУФРІЙ ЗАПОТОЧНИЙ,
1446 Dorothy St., Scranton, Pa.

ІВАН БАВЕРЧАК,
116 Reuter St., Perth Amboy, N. J.

ВОЛОДИМИР ДІЛИК,
6935 St. John St., Detroit, Mich.

ЮЛІЯ БАВОЛЯК,
74 S. Tamaqua St., McAdoo, Pa.

СТЕФАНІЯ ПАЛІВОДА,
2444 W. 5th St., Cleveland, Ohio

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

Почтова адреса У. Н. Союзу:
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.
Telephone: Bergen 4-1016.

В ЯПОНСЬКІЙ ДРУКАРНІ.

Праця японського складача в газетній друкарні дуже тяжка. В інших краях і не уявляють собі тих труднощів. Японські писані та друковані букви складаються з китайських ідеографів, себто черенок, які не є буквами, а висловлюють яексь поняття. Це хаос квадратних фігур, трикутників, хвостиків, зигзагів, хрестиків і т. д. Таких ідеографів є взагалі 20,000. З них яких 14,000 уживають учені, а 4,000 служать до звичайного щоденного вжитку. Крім того вживають японської азбуки, чи лак складні, званої "кана", що складається із 47 знаків для основних складів. Отже японський складач має до діла з 4,000 ріжних черенок і мусить навчитися розпізнавати ті роди. Крім того мучить очі та звичайно носить окуляри з найбільшучими склами. Складач сидить перед малим столиком у куті великої кімнати, а перед собою має скриньку з 47 знаками "кана". Здвож кімнати уставлені наче полиці на книжки великі відчинені шафи, в яких є черенки, а між шафами є перехід, широкий два ярди. Складач крає рукопис на вузьенькі стжки і роздає шістьом хлопцям, яких має до помічі. Потім ті хлопці приносять із шаф ідеографи.

Нагозола.

Пане директоре, вже трицять літ працюю у вашому офісі та, як самі бачите, я зовсім поспівів на службі у вас. Тож я хотів би просити... — Алеж добре, добре! Знаю, про що вам іде. Маєте ось тут п'ять доларів на фарбу до волосся...

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗУ ЗА 1937 РІК КОНТРОЛЯ ВІДБУЛАСЯ У ДНЯХ ВІД 7-го ДО 13-го БЕРЕЗНЯ 1938 РОКУ

Головна Контрольна Комісія, вибрана на 19-тій конвенції У. Н. Союзу, уконституувалася у липні 1937 р. так: Д. Капітула, президент; д-р А. Т. Кібзей, заст. президента; адв. О. Е. Малицький, секретар; адв. Р. Смух і інж. С. Куропась, члени.

Ця контрольна комісія перевела досі дві контролі над діловодством і майном У. Н. Союзу, а саме:

Першу контролю переведено в липні 1937 року, за час від 1-го січня до 30-го червня 1937 року. Звіт з цієї контролі був поміщений свого часу в офіційній органі У. Н. Союзу.

За другу половину року, це є від 1-го липня до 31-го грудня 1937 року, контрольна комісія перевела контролю над діловодством і майном У. Н. Союзу в дні від 7-го до 13-го березня 1938 р., і звіт з цієї контролі я вам тут подаю.

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛ. РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ

від 1-го січня до 31-го грудня 1937 року.

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

З початком січня 1937 р. було всіх повнолітніх членів	21,919
Упродовж 1937 р.: прийнято нових	2,003
прийнято наново	1,045
прийнято з переступними листами	244
прийнято з старого роду забезпеч.	51
прийнято з інших клас	89
Разом	25,351

Упродовж 1937 р.: суспендовано	1,853
відійшли з переступними листами	252
відійшли до нового роду забезпеч.	51
відійшли до інших клас	89
відійшли на безплатне продовж.	12
відійшли зворотом в готівці	101
відійшли на виплачене забезпечення	10
померли	206
Разом	2,574

З кінцем грудня 1937 року було всіх повнолітніх членів 22,777

Повнолітні члени були забезпечені в таких класах:	
У старому роді забезпечення	417
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками до 70 року життя	751
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками впродовж 20 літ	1,939
В забезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 літ	1,077
У новим забезпеченні на ціле життя для нових членів	3,844
У новим забезпеченні на ціле життя для старих членів	14,749
Разом	22,777

За рік 1937 Союз зріс у повнолітніх членах на 858 членів.

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.	
З початком січня 1937 року було всіх дітей	8,416
Упродовж 1937 р.: прийнято нових	811
прийнято наново	299
прийнято з переступними листами	62
прийнято з інших клас	24
Разом	9,612

Упродовж 1937 р.: суспендовано	686
відійшли з переступними листами	67
відійшли до повнолітніх членів	730
відійшли до інших клас	24
відійшли на безплатне продовження	7
відійшли на виплачене забезпечення	1
відійшли зворотом у готівці	45
померли	13
Разом	1,573

З кінцем грудня 1937 року було всіх дітей-членів 8,039

Діти були забезпечені в таких класах:	
У класі I. Молодечого Департаменту	5,695
У класі II. Молодечого Департаменту	1,744
У класі III. Молодечого Департаменту	600
Разом	8,039

За рік 1937 Молодечий Департамент У. Н. Союзу зменшився на 377 членів.

ЗІСТАВЛЕННЯ.

З кінцем грудня 1936 року було всіх повнолітніх членів і дітей	30,335
З кінцем грудня 1937 року було всіх повнолітніх членів і дітей	30,816
Загальне число членів зросло за рік 1937 на	481

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. ВІД 1-го ЛИПНЯ ДО 31-го ГРУДНЯ 1937 Р.

П Р И Х О Д И

	3 місячних вкладок	Процент з банків	Процент від бондів	Процент від моргечів	Рент від реальності	Сплата бондів	Сплата моргечів	Заробок на бондах	Процент від позичок	Обниження реальності	РАЗОМ
Липень	2,290.23	111.94	547.50	1,057.66			480.14				4,487.47
Серпень	2,264.08		455.88	1,260.33			87.50				4,067.79
Вересень	2,403.95		432.50	238.05			275.00				3,349.50
Жовтень	2,300.69		300.00	628.11			459.01				3,387.81
Листопад	2,297.64		306.25	1,005.75			60.00				3,664.39
Грудень	2,316.09	610.83	306.25	1,304.11	9,096.11		929.67			900.00	15,463.04
Разом	13,572.68	722.75	2,042.13	5,495.01	9,096.11		2,291.32			900.00	34,420.00

Р О З Х О Д И

	Виплати посм. за помож.	Платні пом. сил	Молодечий журнал	Праці друку і т. п.	Актюар	Моргеджі	Реальності	Видатки канцелярії	Перенос до УНС за діти	Бонди	Нагороди	Процент на морг. і бонд.	Грошові звороти	Соц. обесп. і фед. податок	Дивиденда	РАЗОМ
Липень		318.25	475.00	85.00				25.00					61.57	7.11		971.93
Серпень	500.00	254.00	475.00					30.00					211.36	16.02		1,456.38
Вересень	20.00	281.40	475.00					25.00					297.75	7.88		1,112.03
Жовтень	500.00	350.00	475.00					25.00		10,037.50		166.25	112.75	9.80		11,676.30
Листопад	500.00	280.00	475.00					25.00		10.00	10.00	91.66	169.77	7.84		1,662.11
Грудень		386.14	475.00	1,525.63		1,000.00	5,079.42	25.00	7,530.00	5,125.00	1,522.50		83.95	10.81		22,660.61
Разом	1,520.00	1,869.79	2,850.00	1,610.63		1,000.00	5,079.42	130.00	7,530.00	15,162.50	1,532.50	257.91	937.15	59.46		39,539.36

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У. Н. СОЮЗА. — ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА РІК 1937-МІЙ.

П Р И Х О Д И

	3 місячних вкладок	Процент з банків	Процент від бондів	Процент від моргечів	Рент від реальності	Сплата бондів	Сплата моргечів	Заробок на бондах	Процент від позичок	Обниження реальності	РАЗОМ
1-ий ½ рік	14,393.09	587.25	1,764.25	4,139.87			2,938.96				23,823.42
2-ий ½ рік	13,872.68	722.75	2,042.13	5,495.01	9,096.11		2,291.32			900.00	34,420.00
Разом	28,265.77	1,310.00	3,806.38	9,634.88	9,096.11		5,230.28			900.00	58,243.42

Р О З Х О Д И

	Виплати посм. за помож.	Платні пом. сил	Молодечий журнал	Праці друку і т. п.	Актюар	Моргеджі	Реальності	Видатки канцелярії	Перенос до УНС за діти	Бонди	Нагороди	Процент на морг. і бонд.	Грошові звороти	Соц. обесп. і фед. податок	Дивиденда	РАЗОМ
1-ий ½ рік	1,640.00	1,602.95	2,850.00	226.50	1,026.56	1,400.00	1,000.00	160.00		20,084.38	137.00	185.97	244.32	68.26	571.00	30,196.94
2-ий ½ рік	1,520.00	1,869.79	2,850.00	1,610.63	1,026.56	1,000.00	5,079.42	130.00	7,530.00	15,162.50	1,532.50	257.91	937.15	59.46		39,539.36
Разом	3,160.00	3,472.74	5,700.00	1,837.13	1,026.56	2,400.00	5,079.42	290.00	7,530.00	35,246.88	1,669.50	443.88	1,181.47	127.72	571.00	69,736.30

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 6 МІСЯЦІВ.

Готівка з кінцем червня 1937 осталася	\$ 52,612.16
Прихід за 6 місяців	34,420.00
Разом	\$ 87,032.16
Розхід за 6 місяців	39,539.36
Готівка з кінцем грудня 1937 осталася	\$ 47,492.80

Стан чинний:

Готівка	\$ 47,492.80
Моргеджі	170,683.80
Бонди	145,012.14
Реальності	55,750.92
Позички	104.60
Разом	\$ 419,043.66

Стан довжний:

Фонд	
посмертний	\$ 313,491.84
Фонд	
адміністративний	105,551.82
Разом	\$ 419,043.66

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 1937 РІК.

Готівка з кінцем 1936 року осталася	\$ 58,985.68
Прихід за 1937 рік	58,243.42
Разом	\$ 117,229.10
Розхід за 1937 рік	69,736.30
Готівка з кінцем грудня 1937 осталася	\$ 47,492.80

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА ВІД 1-го ЛИПНЯ ДО 31-го ГРУДНЯ 1937 Р. — ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

П Р И Х О Д И:

	3 місячних вкладок	Процент від бондів	Процент від моргечів	Процент з банків	Сирітські часті	Відзнаки книги і ін.	Сплата моргечів	Сплата бондів	Сплата позичок	Рент	Звороти	Заробок на бондах	Проц. від позичок	Перенос з резервів і на вартості Мол. Деп.	З обниження вартості реальності	Рент Свободи і У. Н. С. за офіси	Звороти податків, асек. і т. п.	РАЗОМ
Липень	44,757.15	7,846.77	6,858.09	759.26	700.00		3,898.77	42,500.00	1,013.00	25.17	35.00	239.06	610.16	683.00				65,768.37
Серпень	44,601.43	3,686.37	3,503.54				810.44		1,073.00	10.00			854.05					98,685.69
Вересень	46,786.93	700.00	2,843.20				5,111.64		1,713.00	22.12	10.00		588.95					57,775.84
Жовтень	46,077.51	1,112.50	7,904.67		424.66		8,038.48		1,548.75	79.00			1,151.65					66,337.22
Листопад	45,728.11	2,180.00	2,323.73		1,058.24		5,636.01		2,387.25	58.65			1,634.26					61,016.25
Грудень	45,587.41	6,406.25	15,078.16	561.01	1,679.54		4,211.18	3,183.00	117,931.15	202.80			1,731.26	13,118.25	55,212.24	11,997.36	689.53	277,589.14
Разом	273,538.54	21,931.99	38,511.39	1,320.27	3,862.44		27,706.52	42,500.00	10,918.00	118,011.92	361.97	239.06	6,570.33	13,801.25	55,212.24	11,997.36	689.53	627,172.71

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адмінстр.	Фонд резервовий	Фонд конвенц.	Фонд за помож.	Фонд народний	Фонд сирітський	Моргечі	Бонди	Позички	Реальність	РАЗОМ
Липень	17,301.61	11,263.99		4.10	1,911.56	401.64	1,842.00	3,323.00			167.50	38,215.40
Серпень	12,240.20	6,034.58		25	1,845.40	10	379.46	5,796.00				109,545.99
Вересень	12,284.21	6,175.29			1,135.00	400.00	2,543.99	4,280.00				30,580.59
Жовтень	14,153.80	10,727.33			1,260.00		1,758.96	28,316.30	40,150.00	6,914.00		103,353.39
Листопад	20,716.00	8,105.52			1,545.00		1,047.67	3,000.00		3,266.00		37,680.19
Грудень	151,601.96	20,509.63			2,170.00	200.00	7,770.43	7,750.00	89,325.00	4,960.00		284,287.02
Разом	228,297.78	62,116.34		4.35	9,866.96	1,001.74	15,342.51	46,586.30	205,225.00	23,539.00	4,007.60	601,667.58

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА. — ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА РІК 1937.

П Р И Х О Д И:

	3 місячних вкладок	Процент від бондів	Процент від моргечів	Процент з банків	Сирітські часті	Відзнаки книги і ін.	Сплати моргечів	Сплати бондів	Сплати позичок	Рент	Звороти	Заробок на бондах	Проц. від позичок	Перенос з резервів і Мол. Деп.	З обниження вартості реальності	Рент Свободи і У. Н. С. за офіси	Звороти податків, асек. і т. п.	РАЗОМ
1-ий ½ рік	274,522.78	20,927.48	25,266.22	933.07	4,146.14	2,474.00	80,004.24	114,273.75	28,673.00	15,676.27	124.03	2,528.75	3,416.70	8,686.06				511,824.84
2-ий ½ рік	273,538.54	21,931.89	38,511.39	1,320.27	3,862.44		27,706.52	42,500.00	10,918.00	118,011.92	361.97	239.06	6,570.33	13,801.25	55,212.24	11,997.36	689.53	627,172.71
Разом	548,061.32	42,859.37	63,777.61	2,253.34	8,008.58	2,474.00	107,710.76	156,773.75	39,591.00	133,688.19	436.00	2,767.81	9,987.03	22,487.31	55,212.24	11,997.36	861.88	1,208,997.55

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ОГОЛОШЕННЯ, НОВИНКА,
ЧИ ЛЕКЦІЯ ЖИТТЯ?

Ми часто дивимося на новинки як на пусті забавки. Нам здається, що лише та частина писання в газеті навчає читача, в котрій редактор, прийнявши позу вчителя, говорить виразно або між стрічками: „А тепер, дітоньки, слухайте: добре, що я вам скажу. Бо скажу вам щось таке, що всякий повинен знати“.

Тимчасом в усякій новинці є зерно правди, доступне кожному, хто вміє розкусити шкаралупу й добути зерно. І то не тільки в новинці, але й в оголошенні. Ось приклад: В одній американській газеті появилось оголошення, котре в українським перекладі сповіщало:

АДВОКАТ

збридивши собі умовини прийме працю як:

мискомий, музичний урядник у бізнесі, мистецтво, тілохоронитель, подорожний, дипломат, візник, письменник чи щонебудь інше. Тільки запла-тять пристойну заплату...

Чи не говорять це одно оголошення про стан інтелігенції в Америці в цьому році божемо 1938-м більше, ніж цілі томи книжок?

ДЕ ДІЛИСЯ КАРНІ ОБОРОНЦІ
В АМЕРИЦІ?

До цієї самі справи, до питання про матеріальне забезпечення адвокатів, дав деякий прицинок померлий недавно найславніший кримінальний адвокат Америки, Кларенс Даров, коли він сказав:

„Навіть цивільні адвокати знають, що біднота є причиною злочину, і тому вони не займаються карним законом. У цьому нема грошей“.

Цивільний закон займається порушенням приватних прав одиниці, а карний — порушенням прав усього громадянства. Виходилоб, що в Америці закон більше дає за одиницю, ніж за все громадянство.

ДИВАЧНА ПОСТАТЬ.

Цей Кларенс Даров ухивив серед багатьох людей за дивака.

Він усе боронив „ондердор“-а, ту собаку, що під сподом, себто поневоленім, покривденім.

У нинішніх часах це справжній дивак: нині навіть покривдені не виступають проти кривди інших людей, але з насолодою зачитуються, як кривди кривдять також інших людей. У нинішніх часах поневолені не протестують проти нових поневолень: вони витанють нові поневолення, знаходячи в тому якусь насолоду.

У таких часах людина, що виступає проти всякого поневолення й не знаходить насолоди у чужій кривді, справді може видаватися диваком. Як божевільні часто вважають свого лікаря самотнім божевільним у домі.

ОБОРОНЕЦЬ ПРОПАЛИХ
СПРАВ.

Знали теж Дарова як оборонця „пропалих справ“. Як яка справа виглядала на пропалу („дот коз“), себто як уже загально прийнято, що її виграти не можна, що, наприклад, обвинуваченого оборонити не вдається, Даров таку справу брав.

І в Америці робити таке може хіба дивак. В Америці обождається успіх, і тому всякий хоче пописатись успіхом. Навіть ті, що величаються, що вони не даються американизмом, частенько так переміняються цим поверховним американизмом, що будуть за-

ступатися за всяку справу, якщо ця справа може виграти, мати успіх. Як більшовизм дає обіцянки успіху, біжать за більшовизмом. Як демократія обіцяє поширити по світу, біжать за демократією. Як їм здається, що демократія пережилася й починається успіх фашизму, біжать за фашизмом.

У такій атмосфері людина, що має відвагу заявити за „пропалу справу“, природно вважається за дивака. Та де диваки поправді?

ЩО ЗА ЛАСКА!

Поляки розголошують по світу свою великодушність. Світ думає, що вони хотіли забрати Литву, а вони упевняють, що Литви не хотіли ні забирати, ні навіть принизити.

І на доказ своєї доброї волі супроти Литви вони телеграфують з Варшави, що там по коршмах появилася вперше литовський національний напикот: крупник. Отже властиво ціла ця висилка стотисячної армії до Виленщини чи була просто іграшка, що мала на цілі добути для поляків право пити крупник.

Це поправка до старої казки про лисцю. Як лисця не могла доскочити до винограду, то відходила, кажучи: „Ей, пощо мені трудитися дістатися до винограду: він і так квасний!“ Тепер лисця каже: „Я й не хотіла винограду. Я лише на те по виноград скакала, щоб мені кури краще смакували“.

КРУПНИК У РОБОТІ.

Кажуть телеграми з Варшави, що впродовж 20 літ, відколи посварилася Литва з Польщею, в Польщі не подавали в ресторанах крупника. Пити його вважалося непатріотичним.

Доперва тепер, „замирившись“ з Литвою, поляки смакують крупник. Пити його вже не вважається непатріотичним.

А що буде, як знову між поляками й литовцями прийде до якогось непорозуміння? А вже без цього не бути, коли в поляків сверблячі руки, що люблять посягати по чуже, а литовці заслабі, щоб ударити по польській лапі, як по чуже посягає.

Прийде хіба полякам знову принести крупник на жертвеннику для „ойчизни“ й перестати його пити. Хіба що зроблять з крупником те, що американці зробили з квашеною капустаю.

В Америці квашена капуста здавна називається з німецького „саверкравт“, але як Америка виповіла війну Німеччині, то багато американців у своїм патріотизмі не могли стравити „саверкравту“. Багато американських „патріотів“ переставали їсти „саверкравт“. Дехто не міг відмовитися від цього. І хтось понав на думку назвати „саверкравт“ „ліберті кебидж“ (капуста свободи). І їли „саверкравт“ далі, лише що називали його інакше. За якийсь час по війні забувся цей смішний патріотизм і „саверкравт“ назад відзискав своє старе ймення й по нині славиться вже „саверкравтом“.

Чому таке саме не зробити й з крупником? Чому не назвати його просто горіркою, запіканкою медом? Тоді можна буде пити полякам крупник, не порушуючи своїх патріотичних почувань.

Обережний.

— Чому все держиш олівець і записник у руці, як переходиш у поперек вулиці?

— Бо колись мене переїхало авто, коли я зараз записати його число.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНЬКА КРИВДА — ЦЕ
НЕ ПРОПАГАНДА!

Від якогось часу серед американців запанував якийсь дивний погляд на т. зв. „чужинські справи“. Мовляв, усе, що чужинське, — це пропаганда. І то така пропаганда, що пошкодить американській справі, згідно т. зв. „американізму“. Дехто з наших голосить ідею скорого американизму серед наших людей по цей бік океану, підкреслюючи, як то легко наші люди підпадають американизації. А правдиві американці, то є ті, що мають добрі „джаби“ і сидять за столом, покурюючи великі сигари, дивляться з певним недовір'ям, а іноді з отверстою неприхильністю до американських громадян не ангільо-саксонської раси. Це особливо годиться з правдою, коли нам приходится виступати перед американцями з якою програмою, в яку включається промову про Україну. Тоді то пишуть, говорять, наказують, прохають, щоб не видивити „пропаганди“. Авторство цих рядків не раз доводилося слухати таких порад: „В своїй бесіді про Україну не порушуйте ніяких питань про переслідування, про „расову нетерпимість, про те, що ваш край пошматований поміж інших народів й т. п. Зате говоріть про географічне положення краю, про звичаї про культурні здобутки“.

Я звичайно відповідав, що ко вони настановляють на свої домагання, то мені нема про що говорити. Бо якже можна поминути такі важні факти, що наші наріди переслідують наші вороги, котрі загарабили нашу землю, наші культурно-освітні надбання понизили, наших чільних людей винищено або запропорено по Словках, Сибірі, чи арештах? Чи це пропаганда, коли ми говоримо про так мало знаний факт між американцями, що Україна це не є собі географічна назва якогось краю, але що є великий український нарід, котрий бореться за свою волю?

Такі дивні домагання про неопосередковану пропаганду є мильні з американської сторони і вони є дуже шкідливі. Нам треба їх відпирати, пояснювати, що кривда українського народу не є пропаганда, бо воля українського народу не суперечить волі американського народу. Американці мусять розрізнити, що таке пропаганда, а що історична правда й історичні факти. Українці не пропагують комунізму, фашизму, чи антифашизму. Скорше пропагандою є те, що роблять каліфорнійські жиди, що через радіо подають програми, де виступають голівудські акторки й актори, де виголошується пропагандні промови й де виступають американські сенатори, конгресмени і т. д., і виступають в обороні жидів. Коли американським жидом можна голосити свою „кривду“ і це не є пропаганда, то чому мають американці називати наші національні домагання „пропагандою“?

Повинні завваги треба нам точно розслідити. Треба відперти деяких американських вишесмірів. Треба їх заставити, щоб трактували українську справу чесно й правдиво.

Ф. Луцв,

Лос Анджелес, Каліфорнія.

ВІДПОВІДЬ БОЛЬШЕВИЦЬ-
КИМ БРЕХУНАМ.

Большевицькі „УШВісти“ з 17 березня ц. р. в дописі „Нова качка“ говорять, начебто Григорій Пипський, що згинув у бою під Крутами в 1918 році і що йому недавно побудували пам'ятник у ріднім селі, був видумкою „фашистів“, бо, мовляв, у Малковичах зовсім такого чоловіка не було. Вони навмисно перевертають Мальговича на Малковича.

Щоб збити цю чергову провокаційну большевицьку брехню, наводжу лист одного сідомого громадянина з села Мальгович, пов. Перемишль: „Мальгович, 3 лютого 1938. Дорогий Товаришу! В нас, у нашій церкві, відбулося 30 січня ц. р. величаве свято Крут, у якому взяли участь три священники: перший наш священник Сушко з Германович, другий з Нижанкович, о. Мельник, а третій — декан з Дроздович. Коло церкви були два жовто-блакитні прапори. А також ціле село було удекороване малими прапорцями. Ми були обставлені поліцією; було шість поліцаїв з Нижанкович і два з Пикulich. А в Германовичах, у читальні „Прогресу“, відбулася академія. Люди зішлюся коло тисячі п'ятсот. Гроші, які назбирали коло церкви і в Германовичах, призначені на пам'ятник. То не буде нагробник, тільки фігура в честь студента з нашого села, Григорія Пипського, який згинув враз з трисот товаришів в січні 1918 р. в боротьбі з большевиками. В академії взяли участь чотири хори: з Германович, Нижанкович, Дроздович і Цикова. Промову мав голова „Прогресу“ з Перемишля... Засилаю тобі одну знімку Григорія Пипського. Кінчу писати і поздоровляю тебе, Табрана Микола“.

Цей лист може бути найкращою відповіддю на нікчемні брехні большевицькі.

Іван Швед, Вільмінгтон, Дел.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ
В АМЕРИЦІ

СИРАКУЗ, Н. Й.

Концерт у честь Т. Шевченка.

Зходами місцевого „Українського Центрального Комітету“ відбувся в нашій громаді 13 березня концерт у честь Тараса Шевченка. Того дня українські громадяни чисельно явилися в Українським Народнім Домі, щоб віддати честь українському генієві.

Концертна програма була різноманітна. Вступне слово виголосив о. М. Кузів, вказуючи громадянам іти тим шляхом, що його вказав пробудивший Україну. Дякуючи І. Заяць виступив з хором дівчата з української парохіальної школи і відспівав: „Учїтєся“, „Ой, там за Дунаєм“, „Поклін Тарасові“. Декламували школярі: Д. Процаник, І. Лукачик — по українськи, а В. Кіт — по англійськи. Кілька українських пісень на скрипці відіграв І. Танасишин. Акомпаніював американець Е. Лонг.

Реферат виголосив І. Пігуляк. Яскравими словами він змалював життя Тараса Шевченка і його творчість, яка розбудила український нарід до відродження. Змістовний і повчальний реферат виголосила англійською мовою пані М. Пиндус.

В другій частині малий хлопчик В. Карбівник відіграв на гармонії кілька пісень. Укр. Церковний Хор, під управою І. Заяця, відспівав: „Думи мої“, „Огні горять“, „Січ у поході“, „Заповіт“. З чуттям виголосила декламацію цадна А. Залеська. Концерт закінчено національним гимном „Ще не вмерла України“.

Приходу з концерту було \$25.50, які комітет рішив вислати по половині на українські сироти в Філадельфії і на Вищу Школу в Стемфорді.

Гавріл Туркевич, кор. У. Ц. Комітету.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-
ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

КОМУНІКАТ

УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕ-
РВОНОГО ХРЕСТА ОДВУ.

На засіданні центральної управи У. Ч. Х., яке відбулось у п'ятницю, 11. березня 1938 р., у власній домові, ухвалено такі справи:

1. Маючи на увазі, що рік 1938 є ювілейним роком смерті Лесі Українки, найбільшої української поетки й патріотки, всі відділи Українського Червоного Хреста повинні відсвяткувати 25-літній ювілей тепер на весні відповідними концертами й академіями. Відділи повинні запросити до співучасті в цих концертах усі жіночі товариства й секції та спільно відсвяткувати ювілей. Центральна У. Ч. Х. вишле цими днями до кожного відділу відзначки з портретом Лесі Українки.

2. Тому, що цієї весни відбується черговий зїзд У. Ч. Х. ОДВУ, просимо всі відділи прислати свої заваги та думки, на підставі яких можна було б виробити план праці для добра і розвою нашої організації на наступний рік.

3. Беручи під увагу, що в наступному році відбудеться світова вистава в Нью Йорку, всі відділи вже тепер повинні братися до праці та спільно з іншими місцевими організаціями творити комітет для збирання фондів на нашу участь у цій виставі. На зїзді обговоримо докладно справу нашої участі в світовій виставі, а зокрема те, наскільки і чим іще, крім грошей, Український Червоний Хрест як організація зможе сприяти до її успіху.

4. Пригадуємо, що хоч посилки на купно захисту для політичних в'язнів збільшуються, то всетаки жертви не напливають так, якби це повинно бути і як вага цієї справи вимагає. Тому всі відділи, а також усе жіноцтво повинні доложити всіх старань, щоб зібрати на ту ціль збільшити і приспінити.

5. Повідомляємо також, що наша організація збільшилася від нового року на 5 нових відділів, з чого чотири зорганізувала наша організаторка, пані Стефанія Галичин, а саме: від. 20 в Елізабетпорт, від. 21 в Елізабет, від. 22 в Нью-арку, Н. Дж., і від. 23 в Бетлеме, Па. П'ятий відділ повстав у Філадельфії, де свідоме націоналістичне жіноцтво зорганізувало себе у відділ 19 Українського Червоного Хреста.

6. Дата зїзду Українського Червоного Хреста буде проголошена іншим разом.

Управа Українського
Червоного Хреста
ОДВУ.КАЛЕНДАР
„ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ“
на
1938
РІК.

ЩО Є В КАЛЕНДАРІ:

Л. Л.: у двадцять роковин. Петро Сагайдачний: Єдиність думки й чину.
В. Січинський: Український національний знак і прапор.
І. Келарин: Київ 1918.
Михайло Серета: На вулицях Києва від 30 січня до 8 лютого 1918.
Ів. Захаревич: Перший день свободи, принесеної на вістрях багнетів.
А. Крезуб: З Києва до Сарі — назад.
Федір Душко: З большевицького Києва до Києва українського.
Гліб Лазаревський: Вярш сніжх жу-рнів.
Іван Юрїв: Вибух у Києві на Печерську в 1918 р.
Юрій Ліпа: Моренко.
Михайло Серета: Український Військовий Генеральний Комітет.
Нартоломей Євтимович: Революційно-мілітарна акція „Оборони України“ в 1904—1907 рр.
Макстен: З війни на війну.
М. Бондирський: Безплатний проза в Бендері.
Ол. Бабій: Хочу відіти Київ.
Франц Ковковський: Як ми організувалися.
Т-р Никифор Гриняк: 48 днів на чолі Тернопільської Військової Округи.
Петро Мигнович: При записній сотні скорострілів у Стрию.
Франц Ковковський: Листопад.
Федь Триндик: Воєнні усмішки.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в книгарні
„SVOBODA“81-83 Grand St., P. O. Box 346
Jersey City, N. J.УВАГА! КАРНЕГІ, П. А. УВАГА!
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРОХІЇ СВ. ПЕТРА Й ПАВЛА

КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, 27. БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1938.
В УКРАЇНСЬКІЙ ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ, 20 JANE ST., CARGEGIE, PA.
Початок у 7. год. вечором.

ПРОГРАМА: Вступне слово скаже Іван Корба, предсідник парохії. Реферат виголосить о. Маріан Кучер. Хор парохіальний і шкільний виконає свої точки під промовою учителя Йосифа Прокопа. По концерті буде висвітлена фільма „БЛУДНИЙ СИН“.

Всіх Шановних Громадян запрошуємо до численної участі.
Парохіальний Уряд.

НЬО ЙОРК, Н. Й.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
Українських Національних Організацій
міста Нью Йорку
владштує
В НЕДІЛЮ, 27. БЕРЕЗНЯ 1938
(SUNDAY, MARCH 27, 1938)

КОНЦЕРТ
у честь
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 E. 6th Street, New York City.
Початок точно в годині 7:30 вечір.
Вступ 50 і 75 ¢.

ПРОГРАМА: Святочна промова: пр. Олександр Кошиць по українськи. Адв. М. Пізак по англійськи. Український Хор під упр. п. Т. Онуфрика. Вокальний ансамбль М. Скоробогача. Сопранове солю панна Оля Каришин. Декламація панна Маріяка Білук.

УВАГА! НЬОАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДАМИ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В
НЬОАРКУ, ЩО ГУРТУЮТЬСЯ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ РАДІ,

В НЕДІЛЮ, 27. БЕРЕЗНЯ 1938 Р.,
ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

В СІЧОВІЙ САЛІ, 229 SPRINGFIELD AVE.

Початок у год. 7-мій вечором. — Вступ вільний.

Просимо всіх прийти та вшанувати пам'ять нашого найбільшого генія-кобзаря. Особливо звертаємося до молоді; бо для неї буде також промова англійським мові.

УВАГА! НЬОАРК І ОКОЛИЦЯ!

Т-ВО УКРАЇНСЬКА РОБІТНИЧА ГРОМАДА В НЬОАРКУ,
при співучасті артиста Е. Жуковського з Нью Йорку,
поставить драму з робітничого життя в 5-тих діях

КРОВАВІ ПЕРЛИ

В СУБОТУ, ДНЯ 26. БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1938.

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,
59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

Початок у годині 7:30 вечором. — Вступ лише 35 ¢.

Громадяни й Громадянки! Драма „Криваві Перли“ одна з кращих штук, написана на еміграції, і, як автор пише, взята з правдивих подій. В цій драмі представляється немислосерийний низис робітників капіталістами що за нагробовані гроші ведуть розпустне життя. За найменший протест робітників проти знущань і наруги, карано їх жорстоко. В драмі бере участь артист Е. Жуковський з Нью Йорку і ліній сали Робітничої Громади. Всі, що придуть, то напевно внесуть корисну науку і дорожказ до дальшої боротьби за робітничі прова. Приходить всі!

Комітет.

ХОЧЕТЕ ВИСЛАТИ
ВЕЛИКОДНІ ЖЕЛАННЯ?
ЗАМОВТЕ СОБІ
ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ,

ВИКОНАНІ В УКРАЇНСЬКОМУ СТИЛІ:

НОВІ КАРТКИ з українськими краєвидами, народними писанками, вишивками, тощо. 1 штука 5 ¢.

КНИЖКОВІ з віршем: 1 штука 5 ¢, 6 штук 25 ¢.

КНИЖКОВІ з віршем (кращої якості): 1 штука 10 ¢, 12 штук за \$1.00.

КАРТКИ ДЛЯ ДІТЕЙ (з зайчиками, крашанками, тощо): 1 штука 3 ¢, 4 штуки 10 ¢.

ЖЕЛАТИНОВІ (з святими образами): 1 штука 5 ¢, 6 штук 25 ¢.

Замовлення шліть на адресу:

„SVOBODA“

81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

МОЛИТОВНИКИ

Віночок (у білій кавчуковій оправі, з образцем по середині. Малою формату. Для дітей) \$.90
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35
Помилуй нас Боже (в чорній шкіряній оправі) 1.35
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній справі) 1.35
Ангел Хранитель (в білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 1.70
Бог радість моя (сторін 606. В гарній мягкій чорній опр. 2.00
Бог радість моя (сторін 606. В білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 2.50

„SVOBODA“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

КАЛЕНДАР
КРИНИЦЯна рік
1938.

ЩО В НЬОМУ Є?

АСТРОНОМІЧНА ЧАСТИНА:

Рік 1938 в рахунок часу
Пори року на землі
Пори року на інших планетах
Зоряний сонячний місяць
Уради часи в різних державах
Що знаємо про Сонце? Як виглядає
Земля з Місяця?

КАЛЕНДАРНА ЧАСТИНА:

Церковний календар
Пасхалия
Спис святих і слов'янських імен
Як старі люди пізнають погоду
Постійний календар
Календарієм

ІНФОРМАЦІЙНА ЧАСТИНА:

Земля в числах
Відомості про українців
Українські землі в рад. союзі
Українські землі в Польщі
Українські землі в Румунії
Українські землі в Чехословаччині
Міста на українській території
Українці на етнографічних землях
України

Українці в світі, поза Україною
Історія України в датах
I. за книжних часів
II. під Польщею й Литвою
III. держава за козацьких часів
IV. Відродження України 1784—1918

Українці в Польщі
Церковна організація
греко-католицька церква
православна церква
Культурно-освітня організація
Рідна Школа в масі
Ювілейний рік „Просвіти“

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА:

Які роковини припадають в 1938 р.
Політичне виховання
20,000 метрів від землі
На порозі нового українського письменства
Найцікавіша лютерія на світі
Значення оди
Сто років з часу відкриття нашої літератури
Зловжів і поперек світу
Літературні імена народів
Сучасні українські письменники
Сорок літ — це ще не старість
Чуда людської волі
Найбільш скритий народ під сонцем
Росизм — нова бойова ідеологія
Найстаріші культурні народи і держави

Чи можна попросити вас сісти?
Час на призначення
Бурхливий 1848 рік
Чи звітуйте мати почуття власності
Історія — велика легенда
Всесвіт народів і наша доля
Хто робить політику?

Основні проблеми української національної політики в Європі
Національні меншини в Європі
Велике Руське Князівство
Хліборобство і здоров'я
Співзвуччя народів у технічному поступі

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА:

До звання батька і матері треба о-снової підготовки
Чи треба карати дітей?
Казка і життя дитини
Не сваріться в присутності дітей
Ліворукість у дітей
Цікава всячина
Кожний власником безцінного скарбу
Як відживається при сидінні спосо-бі життя
Чому чути з уст?
Лікарські поради
Моделювання
Як використати літо для плекання цери
Потріскані губи
Як самому відчистити меблі
Практичні поради

ЦІНА 60 ЦЕНТІВ.

Замовляйте у книгарні
„СВОБОДИ“.

„SVOBODA“

81-83 GRAND ST., 2do P. O. BOX 346.
JERSEY CITY, N. J.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА
ЯЛИН НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Ми, нижче підписані члени читальні „Просвіти“ ім. Тараса Шевченка в селі Ялин, повідомляємо Вас, наші дорогі брати і сестри, що завдяки нашому довгим заходам влада остаточно дозволила нам відкрити свою рідну читальню, отже тепер народня робота може розвиватися краще. Читальня існує вже два роки і за той час наше село, яке ще від війни запало було в тяжкий сон, починає поволі відживати.

Нині в нашій селі нема вже ні коршми, ні одного жида. Там, де жила Мінда і був шинок у 1936 році, ми вибудували муровану школу. Все своїм коштом. Коштувало нас кількадесять тисяч злотих. А там повисше Мінди, де жив Мошко, ми вибудували Народний Дім, в котрім міститься читальня, театральна селя і сцена.

Ми, члени читальні, купили від старого Йоска площу і старий дім, котрий уже валився. За те все ми заплатили \$300. Той старий дім ми розвалили, докупили дерева і вибудували новий дім, накривши бляхою, довгий 14 метрів, шириною 8 метрів. Але ми мусіли зазичитись, бо інакше не можна було собі дати ради, хоч уся проста робота і фірмами були зроблені задармо. Але дерево, дошки, бляха коштували близько других \$300. Тому ми тепер маємо довгу \$250.

В тій цілі ми зійшлися на спільну нараду і рішили звернутися до Вас з гарячою проханням допомогти нам у тій справі і на наш Народний Дім зібрати трохи грошей. Просимо допомогти нам, бо часи чимраз тяжчі, і ми не бачимо виглядів, щоб ми могли самі звернутися до довг. Ми віримо, що Ви не відмовите нам і підете слідами односельчан інших сіл, як Костарівці, Новосілки, котрі помогли своїм рідним селам у будові Народних Домів.

Дім цей нам дуже потрібний і без нього ми не будемо могли ніяк розвинути своєї громадської роботи. Ми тепер заклали Дитячий Садок, до котрого відразу вписалося 34 дітей. Також маємо аматорський кружок, який уже відіграв кілька вистав. Маємо також хор, який дав свій перший концерт українських пісень. Ось так працюємо, як можемо, і є надія, що праця піде ще краще, коли ми далі вдержуватимемо свій Народний Дім. Подібна праця ведеться також в інших селах на

Лемківщині. Тому дуже Вас просимо, займіться тою справою і зберіть серед себе збірники на ту ціль. Просимо писати до Петра Долотницького, нашого касієра, який дасть на все відповідь. Засилаємо Вам найкращі поздоровлення.

За читальню „Просвіти“ в Ялині:

М. Блашак, голова;
П. Долотницький, касієр;
С. Долотницький, секр.

До цього треба додати, що, одержавши цього листа, Петро Кріль удався до односельчан із села Ялина і всі разом заклали комітет помочи. Члени комітету відразу зложили \$48 і тепер далі займаються збірками. Просимо всіх прилучитися до збірок.

Петро Кріль, голова,
828 E. 90th Place, Chicago, Ill.

Михайло Коцилівський
(мол.), секретар,
Павло Коцилівський, кас.

В КАБРЕТІ ПЛАКАЛА ПО
ДИТИНІ.

В одному паризькому кабаре-етовому льокалі розігралася недавно дивна сцена, яка нагадувала найбільш сентиментальні романи.

Багата американська пара, яка приїхала до Європи, хотіла пізнати паризьке нічне життя і вибралася відвідувати ресторани й кабаре-ет Монмартру. Одного вечора американці знову з'явилися, як завжди, в одному з кабаре-етів. Та там було ще дуже мало гостей. Тільки при однім столі сиділа якась артистка і залилася гіркими слезами. Коли її запитали про причину її ревного плачу, вона відповіла, хлипаючи, що її померла дитина і вона не має тепер ні праці, ні грошей, щоб дитину поховати. Милосердні американці жертвували дискретно заплаканий акторці 3,000 франків і покинули кабаре-ет, не чекаючи на вияви здячності нещасної матері.

Якийсь час пізніше вихав згаданий американець до Німеччини, де він теж шукав льокалів, у яких міг би пускати свої долари. В однім із тамошніх нічних льокалів побачив він знову в таких самих обставинах заплакану жінку. На його запит відповіла вона, що її дитина бореться за смертю, а вона не має за що своєї дитини рятувати. Колиж американець приглянувся ближче до „беззатанної матері“, пізнав у ній цю саму жінку, яка в Парижі не мала за що поховати своєї дитини. Виявилось, що ця була кабаре-етова акторка кільканадцять разів перелетала з відповідним успіхом свій трюк і заробила на ньому від легковірних та милосердних людей чимало грошей.

Відповідь.

— Чому підсудний сидів шість місяців у в'язниці?
— Бо не хотіли мене вчашніше випустити.

СУДЯ УЛЬРІХ.

Він проводив судом над большевицькими головами, що їх диктатор Сталін обвинувачував за преріжні злочини.

Як відомо, колись на подібних процесх фігурував як суддя звісний за своєї жорстокості Криленко. Юджин Лайонс, довголітній московський кореспондент американських газет, що самий спершу був загорілим комуністом, у своїй книжці під заголовком „А-саймент ін Ютопія“ присвячує цьому судді замітну згадку. Лайонс пригадує собі, як цей Ульріх судив напів-дурного хлопця, Юдаса Стерна, що стріляв до воза німецької амбасаді. Лайонс пам'ятає добре, як цей суддя підходив і застрашував цього півдіота, котрого він мав за короткий час засудити на смерть. Сама вже природа виписала на опухлому обличчі Ульріха жорстокість, що радується з чужих мук. Риси його обличчя часто викривляються гримасою брутального сарказму. Мязи його уст не здібні зложити обличчя у вираз судейської справедливості. Це гарбузове лице, що уноситься над судом, все повне насмішок і кпин, робило з суду справжню карикатуру справедливості. Як суддя, він був багато гірший від прокуратора.

Іцко Шульвельф прибіг до адвоката:

— Пане меценасе, я не знаю, що робити. Вчора я дістав листа з погрозами. Чи то не каригідне?

— Певно, карне право передбачає високу кару за такі речі. Мусимо зараз внести скаргу до суду. А чи ви знаєте бодай, хто прислав вам ті погрози?

— Ну... певно... податковий уряд.

Мати: — Олю, мусиш зісти цю зупу! Багато дітей тишлись би, коли б половину такої зупи дістали.

Оля: — Я також, мамо, була б задоволена.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ
КРАСІ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

На Українську Лічницю у Львові.
Замість віня на могилу бл. п. Марії Штогрин, Стефан і Катерина Гладкі зложили \$10 на Українську Лічницю у Львові. Гроші переслали через Об'єднання.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Українську Лічницю у Львові.
Центральний Комітет Українських Організацій в Елізабеті переслав через Об'єднання дарувати жертву на Українську Лічницю у Львові в сумі \$65.50.

НЮАРК, Н. ДЖ.

3 уродин на просвітні цілі.
3 нагоди 50-літніх уродин пані Гарцулі п. діти справили їй несподівану гостину, на яку запросили своїх приятелів. При гарній вечері і широким бажанням гості не забули про просвітні цілі старого краю і зложили по \$1: К. Яценцій, І. Паньків, С. Гарцула, Ф. Салук, Н. Яценцій, Д. Івасків, О. Паньків, П. Варницький, П. Ковальчук, пані Гарцула; К. Ковальчук 50 ц. Гроші ухвалено вислати через Об'єднання на руки пастора В. Кузіва в Коломиї.
П. Ковальчук.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

На Народну Лічницю у Львові.
На комітети Марії Сакі і Антона Рудницького дня 20. лютого зложили на повну цінь: відділ 270 У. Н. Союзу \$25; відділ 3. Провінція \$15; по \$10: парохія св. Петра і Павла, відділ 170 У. Н. Союзу, відділ 22 Союзу Українок Америки, М. Калко, Центральний Комітет, Укр. Демократичний Клуб, В. Костецький, Я. Оліницький; по \$5: о. В. Лоточин, Укр. Поступовий Клуб (від 70 У. Н. С.), В. Вагнер, М. Мельниченко, В. Цан, Антоніна Кирів, І. Білобрат, Сергій Прес, Ліви Марії (гора міста), відділ 157 Провінції, В. Гіль, Юстина Левинська, П. Дмитрих, І. Циньковський, В. Гель, Д. Пилип, Укр. Червоний Хрест, П. Чопин, Г. Евусак, Г. Федів, Хор ім. Лисека, Чорноморська СЦ, О. Ткачик, М. Матчак, ОДВ (75 від); Г. Білик \$4; по \$2: Евгения Дмитрів, Г. Шустикевич, Віра Степанів, В. Кушнір, М. Степанів, В. Вагнер, І. Гузар, Дочка України (від 51 С. У. А.), І. Кришків, Ф. Салук, М. Салук, В. Костини, С. Костини; по \$1: Марія Кирів, Олена Кирів, К. Скопичев, Т. Кречовський, П. Лина, І. Смирновський, І. Баран, С. Пугурський, К. Пугурський, М. Фриш, Т. Журавецька, А. Корніло, К. Барна, І. Микіла, М. Шустикевич, О. Логин, Т. Цекот, Т. Закачич, Г. Когут, С. Чомко, М. Костів, Е. Угорчак, М. Миланович, А. Ніколенко, І. Гелета, К. Гладка, М. Петриниш, А. Прокко, В. Гомзак, К. Левинська, М. Оліницька, В. Гавий, В. Попко, П. Ляховський, М. Баран, І. Шур, М. Бурак, М. Мельник, І. Ярош, Е. Нечесний, О. Конобій, К. Костиниш, П. Фурка, І. Конобій, В. Жуковський, Т. Пельо, М. Матчак, В. Юрків, В. Гель, І. Соко, М. Синак, М. Грабач, Ю. Новак, А. Борик, Ю. Гук, Ю. Тесаровський, А. Мухинський, П. Осміловська, К. Личиниш, В. Чедак, П. Онуфій, П. Жуковська, М. Фурка, С. Гладкий, С. Шиниш, М. Самой, Ф. Жарський, П. Пугра, І. Серфін, Т. Хвалік, А. Рибка, М. Микіла, З. Микитка; Д. Козіла 50 ц.
Загальний прихід за вступом \$505.35.

По оплаті розходів осталося \$473.45 які передано на руки п. Антона Рудницького.

За Зауначені Українські Організації
м. Джерзі Сіті, Н. Дж.:
Михайло Мельниченко, предс.;
Іван Микитка, секретар;
Володимир Ф. Вагнер, касієр.

БОСТОН, МАСС.

На визвольну боротьбу.
На зборах т-ва „Запорозька Січ“, п. Сіліський зложив на визвольну боротьбу \$4.75, які передано управі 27-го від. ОДВ в Бостоні для пересилки на призначену цінь.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ
В Ембридж, Па., помер наш дорогий член
ІВАН БАБИЧ
Покійний Іван Бабич походив з села Бистрия, повіт Старий Самбір.
Був членом У. Н. Союзу 21 літ. Прожив 53 роки. Оставив жінку і 5 дорослих дітей.
Похорон відбудеться в суботу, 26. березня.
Земля Вашингтона хай йому буде пером!
Вічна йому Пам'ять!
Мих. Фул, секр.

ГВІЛІНГ, В. ВА.
На визвольну боротьбу.
Дня 26-го лютого 1938 р. одружився Д. Якубів і при весільній забаві староста п. Грушків зібрав \$7 на визвольну боротьбу. Зложили по \$1: Д. Якубів, Ю. Коваль; по 50 ц.: С. Грушків, М. Дуткевич, М. Медвідь, І. Шелева, І. Кабала, І. Ридлош, А. Вітенко; по 30 ц.: С. С. Ф. Вата, І. Якубів; по 25 ц.: Т. Троць, М. Ридлош.
Михайло Медвідь.

ГАРТФОРД, КОНН.
На визвольну боротьбу.
На Святи Залки, яке відбулося заходом Української Стейтової Організації, зложили на визвольну боротьбу: по \$2: о. Баладиш, Н. Ковальська, Н. Н.; по \$1: О. Мерещак, П. Драйак, Т. Захаревич, М. Савак, П. Синак, П. Прелазірівський, К. Ярош, А. Патілок, О. Каламін, П. Солешка, А. Шаркевич, М. Дмитерко, І. Горбачук, А. Апанович, П. Данилів, М. Похмурський, М. Стисло, М. Чикало, О. Ярема, В. Вавро; по 50 ц.: Г. Натінок, В. Дармош, І. Біліньський; дрібними датками \$17.50. — Разом \$45.
Василь Вавро, фін. секретар.

КЛІВЛЕНД, О.
Примірний жіночий відділ ОДВ.
3 нагоди дволітнього існування 8-го Жін. Відділу ОДВ члениці висилили на зборах \$25 на такі цілі: \$5 на визвольну боротьбу, \$5 на випуск домі Лесі Українки, \$5 на захист для наших політичних скляників і по \$5 на два пресові фонди. Гроші вислали до центральної управи ОДВ.

За управу: Катерина Попович, голова; Марія Кукі, секретарка; Катерина Полівчак, скарбінка.

PAIN-EXPELLER
70-літній заспокоюючий ліки лімфит, що помагає на м'язні боля, спричинені ревматизмом.
Домагається
ПЕРІН-ЕКСПЕЛЛЕР
з маркою „ЕНКОР“ у всіх аптеках.
MADE IN U.S.A.
LINIMENT

ЖИТТЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ЛІТ 40.
Мужчинам, що втратили силу, лік St. Leons No. 1. за \$3. Жінкам, пригнобленим, які додась вам енергії, \$1. Жінки вразі здержання, співнення або болів місячного періоду, горюшини \$2. Без ріжниць, якого ліку ви потребуєте, ми вам зробимо. Кожний наш лік гарантований. Належність присилати поштовим переказом: пересилку ми самі оплачуємо. Писати до нас з повним довіром: на відповідь задути марку. Адресувати так:
S-ST. LEONS INSTITUTE,
309 — 5th Ave., New York City.

Шукають Праці
ДЯКОВЧИТЕЛЬ пошукує ПОСАДИ. Може провадити школу, хор, давати концерти і представлення, як також читати музику. Зголошення слати на адресу:
J. J. SVOBODA,
P. O. Box 346, Jersey City, N. J. 69-70

Бизнесові Нагоди
ПРОДАЄТЬСЯ на догідних умовах
GROCERY & DELICATESSEN
1420 YORK AVENUE,
між 75-тою й 76-тою стр.
NEW YORK CITY
69-70

С. В. ГОЛІНСЬКИЙ реєстрований архітект.
Радить і робить проекти в будовах домі, приватних чи народних, церков, публичних галей. Письм. **S. W. GOLINSKI, 420 Grove St., Irvington, Newark, N. J.**
Телефонуйте: Essex 3-5166.

Даром пробка
зілля
МІЛЕРТОН LAXATIVE
Мілертон є прийнятний і легкий до зажиття.
Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в нечистоті, а тоді заживається його або зараз перед нічним сном, чином, або по встанні рано. Мілертон не виробляє прищипки.
ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА \$1.00 вистане майже на цілий місяць.
Спеціальна оферта читачам „Свободи“:
[] \$1.00 за одну коробку Мілертону
[] \$1.50 за дві коробки Мілертону
[] \$2.00 за три коробки Мілертону
Питайте за зіллям Мілертон у вашій сусідній аптці, а як там його не мають, то пишати до:
J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуговування і чесна. — **Офіс:**
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удєртейкер
заряджує погребми по ціні так низькій, як \$150. Обслуговування найкраще.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals at low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088

— Петро казав, що як його не поцілю, то втопиться!
— І що ти зробила?
— Я не хотіла його життя брати на свою совість...

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(115)

Як Тарзан пустився знов у дорогу, ніби забуваючи все, що лишив позаду, до нього підійшов Тибс і здержливо запитав: „А що буде з князем Сборовом?“ „З ним?“ — відповів Тарзан, здивовано плечима. „Він тихцем буде слідкувати за нами. Бо скоро переконається, що нетри небезпечніші від Бравна. Він уміє воювати з людьми, але не з дикими звірами“.

По тих словах всі три чоловіки пустилися в невідому дорогу. Якийсь час вони всі були заняті своїми гадками і не відзивались. Тарзан думав про Джейн, Бравн про Анету, а Тибс філософував, порівнюючи дикі нетри з цивілізованим життям у містах. Та хоч Тарзан дуже журився долею Джейн, то проте не давав цього по собі пізнати.

Він догадувався, що Анету і Джейн схопили таємничі кавуру. Він навіть іще не знав, для якої цілі кавуру схопили жінки. Та, знаючи добре нетри і вдачу дикунів, він не сподівався від них нічого доброго. Вмійючи дивитись реально в будуччину, він навіть не виключав можливості, що обі жінки вже неживі. Тоді йому не оставалось нічого іншого, тільки пімстити їх смерть.

Коли Тарзан у той спосіб роздумував, Джейн старалася з повною відвагою зустрінути свою долю. Опановуючи себе, вона зійшла по драбині вниз у якусь темну яму. Згорі вдиврався до ями сніп світла. Але довкруги було цілком темно. Джейн зупинилась і почала прислухуватися до оточення. Нагло почула якийсь шелест. Вона затала віддих,